

De lichamen van de omgekomen militairen komen aan op vliegbasis Eindhoven, 11 juli 2016. © ANP

Vernietigend rapport: Defensie stelde voortgang Mali-missie boven veiligheid militairen

Volgens de Onderzoeksraad schoot Defensie op veel vlakken tekort

Remco Meijer

[De Volkskrant](#)

De Onderzoeksraad voor Veiligheid velt [in een nieuw rapport](#) over een fataal ongeluk tijdens de missie in Mali een vernietigend oordeel over Defensie. Het ministerie kocht munitie 'in den blinde' en controleerde het materiaal niet. De opslag was ondeugdelijk, de medische hulp in Mali voldeed niet aan 'de hoogste eisen van traumazorg'.

Blijf op de hoogte

Iedere dag rond lunchtijd het belangrijkste nieuws van de ochtend, de mooiste fotografie en het gesprek van de dag? Schrijf u in voor onze gratis nieuwsbrief.

De gebrekkige staat van het materieel van het Nederlandse leger heeft twee dodelijke slachtoffers geëist. De voortijdig ontplofte mortiergranaat [die in juli 2016 bij een oefening in Mali het leven kostte van korporaal Kevin Roggeveld \(24\) en sergeant der eerste klasse Henry Hoving \(29\)](#) hoorde bij een partij die 'in den blinde' via het Amerikaanse leger is gekocht, niet werd gecontroleerd en ondeugdelijk was opgeslagen. Een derde Nederlandse militair raakte zwaargewond en kreeg een 'afwachtende' behandeling in het Togolese VN-hospitaal.

Veiligheid en gezondheid prioriteit

Het is het derde onderzoek waarin de OvV vaststelt dat Defensie 'de grenzen van veilig werken' opzoekt

Dit schrijft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) in het vandaag gepubliceerde rapport 'Mortierongeval Mali'. Het is al het derde onderzoek van de OvV waarin wordt vastgesteld dat Defensie 'de grenzen van veilig werken' opzoekt. Eerder gold dat voor het 336 Squadron van de Koninklijke Luchtmacht, dat niet via de vereiste procedures werkte (2014), en [op de onveilige schietbaan in Ossendrecht](#), waar een sergeant van het Korps Commandotroepen bij een oefening omkwam (2016).

De Onderzoeksraad waarschuwt niet alleen het ministerie van Defensie dat de 'risicobeheersing' moet worden verbeterd. Ook moeten de verantwoordelijk minister en de Tweede Kamer bij hun politieke afweging over uitzendingen naar missiegebieden nadrukkelijker het belang van veiligheid en gezondheid van het militaire personeel betrekken.

Hoving en Roggeveld waren militairen van de Luchtmobiele Brigade. Zij oefenden met het afvuren van 60 mm-mortiergranaten. Het ernstig gewonde slachtoffer filmde de oefening, die plaatsvond bij het VN-kamp in Kidal in Mali. Nederland neemt daar deel aan de missie die de naam Minusma draagt.

Voorafgaand aan de ingebruikname in Mali waren er bij functioneerproeven signalen dat er problemen waren met de granaten. Die signalen 'kregen geen opvolging'

De onveilige granaat ontplofte voortijdig onderin de mortier. De ingebouwde bescherming om een ontploffing in veilige stand te voorkomen, werkte niet door een combinatie van vocht en warmte. De granaat was van zichzelf onveilig omdat hij vocht kon opnemen. Hij was bovendien opgeslagen in een zeecontainer waarin het te warm was en had voor gebruik in de zon gelegen.

De granaat was afkomstig van een partij die in 2006 was aangeschaft, toen 'een plotselinge en dringende behoefte ontstond aan een nieuwe voorraad 60 mm-mortiergranaten vanwege de Nederlandse deelname aan de missie in Afghanistan', schrijft de OvV. 'Omdat de Nederlandse defensieorganisatie in de veronderstelling was dat het Amerikaanse leger de gevraagde munitie zelf in gebruik had, en deze daarom al in voldoende mate op bruikbaarheid en veiligheid had beproefd, werden de gebruikelijke kwaliteitstoetsen achterwege gelaten.'

In de tussenliggende jaren, waarin de munitie niet werd gebruikt, 'werden interne kwaliteitsstappen overgeslagen'. Zo ontbrak een typeclassificatie. Voorafgaand aan de ingebruikname in Mali waren er bij functioneerproeven signalen dat er problemen waren met de granaten. Die signalen 'kregen geen opvolging'. Deze omissies bij aanschaf, opslag en gebruik 'vormen tezamen de context waarbinnen het ongeval heeft kunnen gebeuren'.

'Papieren werkelijkheid'

Het is onze plicht om herhaling te voorkomen en volledige openheid van zaken te bieden

Minister Hennis van Defensie

De twee mortierschutters waren op slag dood. De derde betrokkene raakte zwaargewond door rondspattende metaalscherven. De eerste hulp ter plekke verliep goed, maar daarna was het Togolese VN-hospitaal niet toegerust op de noodzakelijke traumazorg. 'De

voorgeschreven behandelprincipes van oorlogsverwondingen zijn niet toegepast.' Ondanks de twijfels die Defensie had over het lokale ziekenhuis, was het toch goedgekeurd voor 'Damage Control Surgery'. Dat had niet mogen gebeuren.

De OvV concludeert dat Defensie 'een papieren werkelijkheid' creëert om de voortgang van missies als die in Mali en Afghanistan niet in gevaar te brengen. Die voortgang prevaleert boven de aandacht voor veiligheid, luidt het harde oordeel. De OvV ziet enerzijds vanuit kabinet en parlement een 'hoge druk' op de krijgsmacht en aan de andere kant bij Defensie een cultuur van 'een weinig responsieve omgang met signalen en meldingen van gebreken'. In die structurele disbalans moet verandering komen.

Ondanks de conclusies van de OvV laat minister Hennis van Defensie in een eerste reactie weten: 'De veiligheid en gezondheid van onze militairen staan bij iedereen voorop.' Het rapport toont nu juist aan dat dit niet zo is. Tegelijkertijd zegt Hennis: 'Het is onze plicht om herhaling te voorkomen en volledige openheid van zaken te bieden aan de nabestaanden en onze medewerkers.'